

KÚRIA

Knk.IV.37.719/2015/4.szám

*A Kúria a Dr. Horváth Mária Margit ügyvéd által képviselt szervezőnek,
a Dr. Czeglédy Ügyvédi Iroda által képviselt I. rendű kérelmezőnek,
a Dr. Tordai Csaba ügyvéd által képviselt II. r. kérelmezőnek,
a Nemzeti Választási Bizottság ellen, aláírásgyűjtő ív mintapéldánya hitelesítése kapcsán meghozott 124/2015. számú határozata felülvizsgálata tárgyában, nemperes eljárásban, meghozta az alábbi*

v é g z é s t:

A Kúria a Nemzeti Választási Bizottság 124/2015. számú határozatát helybenhagyja.

Kötelezi a szervezőt, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 10.000 (tízezer) forint eljárási illetéket.

A Kúria az I. és a II. rendű kérelmezők felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasítja.

Kötelezi az I. és a II. rendű kérelmezőt, hogy fizessenek meg az államnak - külön felhívásra - 1.000 - 1.000 (ezer-ezer) forint eljárási illetéket.

A végzés ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

I.

[1] A Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) 124/2015. számú határozatában megtagadta a szervező által 2015. június 30-án, 16 óra 30 perckor benyújtott népszavazásra javasolt következő kérdés hitelesítését:

„Egyetért-e Ön azzal, hogy mindenki számára pihenőnap legyen a vasárnap és az üzletek zárva tartsanak?”

- [2] 2. Az NVB döntése előzményeként utalt a Kúria 2015. június 30-án meghozott Kfv.IV.37.435/2015/4. számú végzésére, az ún. párhuzamossági moratórium megszűnését követő körülményekre, valamint a Nemzeti Választási Iroda (a továbbiakban: NVB) elnökének 2015. július 5-én kelt, 27/2015. Nsz. számú határozatában foglaltakra.
- [3] Az NVB határozata III.-IV. pontjában a népszavazás kezdeményezéséről az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (továbbiakban Nsztv.) 8. § (1) bekezdés b) pontja alapján részletesen vizsgálta a kezdeményezés benyújtásának körülményeit. Ebben a körben az Alkotmánybíróság 18/2008. (III. 12) AB határozata alapján arra a következtetésre jutott, hogy a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 2. § (1) bekezdésébe és 14. § (1) bekezdésébe ütközött az, hogy I. rendű kérelmező kezdeményezését az NVB megbízott tagja, tisztségéhez kapcsolódó többletjogosítványai kihasználásával nyújtotta be az NVI-hez. A kezdeményezések közötti sorrendet ehhez igazodóan úgy állapította meg, hogy a párhuzamossági moratórium megszűnését követően az NVI elsőként a szervező személyesen benyújtott kezdeményezését érkeztette. Ezt követte I. rendű, majd pedig II. rendű kérelmező kezdeményezése.
- [4] Az NVB határozata V.-VI. pontjában kifejtette, hogy a szervező kezdeményezése nem felelt meg az Nsztv. 9. § (1) bekezdésében rögzített egyértelműségi követelményeknek. Az NVB indokolása értelmében a pihenőnaphoz való jog Alaptörvényben elismert jogának részletszabályait már több, hatályos törvény is rendezi, ezért nem lenne egyértelmű a választópolgárok előtt az Országgyűlés számára előírandó jogalkotási kötelezettség. Emellett az NVB szerint a kérdés azért sem felelt meg a választópolgári egyértelműség kritériumának, mert az két, egymással ok-okozati összefüggésben nem álló kérdést foglal magában, amely kizárta, hogy a választópolgár azokban külön-külön nyilvánítson véleményt.
- [5] A határozattal szemben három felülvizsgálati kérelem érkezett a bevezető rész szerinti szervezőtől, valamint az I. és a II. rendű kérelmezők részéről. A Kúria a felülvizsgálati kérelmeket egyesítette és azokat egy eljárásban bírálta el.
- [6] A szervező felülvizsgálati kérelmében az NVB határozatának - az indokolás III. és IV. pontjának helybenhagyása mellett - az Nsztv. 30. § (1) bekezdése alapján történő megváltoztatását és a kezdeményezése szerinti kérdés hitelesítését kérte. Álláspontja értelmében a kérdésben tartott eredményes és érvényes népszavazás esetén az Országgyűlésnek valamennyi törvényi szabályt a népszavazás eredményéhez kellene igazítani. A hitelesíteni kért kérdés valójában nem két kérdést tartalmaz, hanem a vasárnapi pihenőnaphoz kapcsolódóan utal a boltok vasárnapi zárva tartásának szükségességére.

[7] Az I. rendű kérelmező felülvizsgálati kérelmében a határozat helybenhagyása mellett az indokolás III. és IV. pontjának megváltoztatását kérte. Hangsúlyozta, hogy jogi érdeke fűződik az NVB 124/2015. határozatának felülvizsgálatához és az indokolás megváltoztatásához. Érvelése szerint az NVB a tárgykör-azonossági moratórium felszabadulását követően az Nsztv. 6. § (2) bekezdésének megsértésével, a szervezőknek az NVI székházába történő beérkezése alapján állapította meg a benyújtott népszavazási kezdeményezések sorrendjét. A sorrend megállapítása egyebekben a személy és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény 32. § (3) bekezdésébe ütközően is törvénytörtő volt, mivel a támadott határozatból kitűnő adatokat az NVB-nek meg kellett volna semmisítenie. Az I. rendű kérelmező álláspontja szerint - szabályos körülmények között - népszavazási kezdeményezése elsőként érkezett meg az NVI-hez.

[8] A II. rendű kérelmező felülvizsgálati kérelmében - I. rendű kérelmezővel egyezően - az NVB határozatának helybenhagyása mellett az indokolás III. és IV. pontjának megváltoztatását kérte. Maga is hangsúlyozta az NVB 124/2015. határozatának felülvizsgálatához fűződő érintettségét. Jogi indokai szerint az NVB-nek a tárgykör-azonossági moratórium felszabadulása után beérkező népszavazási kezdeményezéseket a Kúria Knk.IV.37.435/2015./4. számú határozatának a Kúria honlapján történt megjelenéséhez kellett volna kötnie. Mivel arra 2015. június 30-án 18 óra 11 perckor került sor, ezért az ezt követő első kezdeményezést a II. rendű kérelmező nyújtotta be, azaz kérdése hitelesíthetőségét az NVB-nek érdemben kellett volna vizsgálnia.

II.

[1] A Kúria elsődlegesen abban a kérdésben foglalt állást, hogy az I. és a II. rendű kérelmezők felülvizsgálati kérelmei érdemben vizsgálhatók-e abban az eljárásban, amelynek tárgya a szervező kérdésének hitelesíthetősége kapcsán az NVB által elfoglalt jogi álláspont jogszerűsége. Másképpen megfogalmazva: a jelen ügyben kérdésként merült fel az I. és a II. rendű kérelmezőknek az Nsztv. 1. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Ve. 222. § (1) bekezdése szerinti „érintettsége”.

A Ve. hivatkozott szabálya értelmében „(...) a Nemzeti Választási Bizottság határozata ellen az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet bírósági felülvizsgálati kérelmet nyújthat be”.

[2] Választási ügyekben a Ve. 222. § (1) bekezdésének értelmezése során a Kúria kifejtette, hogy a felülvizsgálati kérelmet benyújtó érintettsége akkor állapítható meg, ha a kérelmező saját jogaira és kötelezettségeire az állított jogsérelem közvetlenül kihat. (Kvk.I.37.597/2014/5. számú végzés) Hangsúlyozni kell azonban azt, hogy a Ve. 222. § (1) bekezdéséhez választási ügyekben fűzött értelmezési gyakorlat

csak a népszavazási eljárásban kezdeményezett felülvizsgálati ügyek sajátosságaira tekintettel alkalmazható.

- [3] A jogrendben több olyan, a jogérvényesítés előtt korlátként jelentkező szabály ismert, amelyek mindegyike az érintettséget, a jogi érdek megjelölését és annak igazolását írja elő annak, aki az igény állapotába jutott jogainak kíván érvényt szerezni. A teljesség igénye nélkül ilyennek tekinthető a közjogban a közigazgatási hatósági eljárás „ügyfél” fogalma, ahhoz kapcsolódóan a Polgári perrendtartás 327. § (1) bekezdése szerinti érintettség, avagy az Alkotmánybíróság eljárásában a befogadás szakaszában vizsgált „egyedi ügyben érintett személy” fogalma. Az érintettség törvényi szabályait minden esetben az arra hatáskörrel rendelkező bírói fórumok értelmezési gyakorlata töltötte meg tartalommal.
- [4] A Kúria eddigi gyakorlatában a népszavazás kezdeményezésének jogához kapcsolódó „érintettség” esetében - figyelemmel az Nsztv. rendelkezéseire is - többletelemként a jogérvényesítés eltérő lehetőségének hiányát követelte meg. A Knk.IV.37.435/2015. számú végzésében a Kúria harmadik személy beavatkozási kérelmét bírálta el. A polgári perjogi intézmény feltételét, „a más személyek között folyamatban levő per mikénti eldöntéséhez fűződő jogi érdek” [Pp. 54. § (1) bekezdés] fennállását az előtte folyamatban lévő felülvizsgálati eljárásban a Kúria nem tudta megállapítani. Érvelése szerint a beavatkozni kívánó személy jogi érdekét nem érvényesíthette az NVB és más szervező között folyamatban lévő nemperes eljárásban, mivel számára a jogsérelem orvoslására az Nsztv. egyéb eljárási lehetőséget biztosított.
- [5] Utalni kell továbbá arra is, hogy a Knk.IV.37.567/2015. számú végzésében a Kúria nem látott lehetőséget két külön népszavazási kezdeményezés kapcsán hozott két külön határozat elleni felülvizsgálati eljárás egyesítésére és egy eljárásban történő elbírálására. Álláspontja értelmében ugyanis azzal - az Nsztv. 8. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltakkal ellentétesen - érdemi elbírálásra kerülne valamennyi, azonos tárgykörben hitelesíteni kért kérdés.
- [6] Az Nsztv. eljárási szabályai az NVB kérdéshitelesítéssel és tárgykörazonossággal kapcsolatosan meghozott határozataihoz eltérő szempontrendszert rendel. Ennek megfelelően az NVB más tartalommal folytatja eljárását a népszavazásra bocsátani kívánt kérdés hitelesíthetősége, illetve a hitelesítési eljárásban vizsgált kérdéssel azonos tárgykörbe tartozó másik kezdeményezés esetén. Következésképpen eltérő az NVB e két határozatával szembeni felülvizsgálati eljárás tartalma is.
- [7] A Kúria eddigi gyakorlatába illeszkedően megállapította, hogy az I. és a II. rendű kérelmezők a népszavazás kezdeményezéséhez fűződő jogi érdekeiket az NVB más szervező kérdéshitelesítésével kapcsolatos határozatával összefüggő nemperes eljárásban kívánják érvényesíteni annak ellenére, hogy számukra a felülvizsgálat az Nsztv. alapján biztosított. Az I. és a II. rendű kérelmezők felülvizsgálati kérelmeinek

befogadása a tárgykör-azonossági moratórium intézményének kiürítéséhez vezetne. A befogadás az Nsztv. 8. § (1) bekezdés b) pontjával ellentétesen, az azonos tárgykörben versengő kérdések Kúria általi párhuzamos vizsgálatát jelentené. Az I. és a II. rendű kérelmezők érintettsége ezért nem az NVB 124/2015. számú határozatához kapcsolódik.

[8] Ezen indokok alapján a Kúria az I. és a II. rendű kérelmezők felülvizsgálati kérelmét a Ve. 231. § (1) bekezdés a) pontja alapján érdemi vizsgálat nélkül elutasította.

III.

1. A szervező az NVB határozatának megváltoztatását és benyújtott kérdésének hitelesítését kérte. Az Nsztv. 11. § második fordulata értelmében "(...) A Nemzeti Választási Bizottság a kérdést akkor hitelesíti, ha az az Alaptörvényben, valamint az e törvényben a kérdéssel szemben támasztott követelményeknek megfelel.
  2. A szervező kérdése két tagmondatból áll, amely a választópolgárok állásfoglalását két kérdésben várja: mindenki számára a vasárnap legyen a pihenőnap, illetve az üzletek vasárnap tartsanak zárva.
  3. A kérdés első fordulataival kapcsolatosan a Kúria utal arra, hogy az Alaptörvény XVII. cikk (4) bekezdése naphoz kötött konkrétumok nélkül, alapjogként a napi és heti pihenőidőhöz való jogot fogalmazza meg. Az alapjog részletszabályait rendező, a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) Munka- és pihenőidő című XI. fejezete 101. §-ában meghatározott munkakörökben kifejezetten lehetővé teszi a rendes munkaidő-beosztást vasárnapra. A 101. § (1) bekezdése olyan jellegű munkavégzést feltételez, amelynek közérdekűsége - megfelelő jogszabályi környezetben - feltétlenül indokolja a munkavállalók vasárnapi munkavégzését.
  4. Számos munkakör tartozik az Mt. 101. §-ának, avagy egyéb törvényi szabályok (például az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény, avagy a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény, a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászatisegédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló 2006. évi XCVIII. törvény, stb.) hatálya alá. E szabályok egyebek mellett a közrend, a közbiztonság, az egészséghez való jog garantálása érdekében - számos alkotmánybírói határozat tükrében, alkotmányossági oldalról sem kifogásolt módon - rendelkeznek a munkavállalók megszakítás nélküli munkarendjéről, műszakbeosztás szerinti munkarendjükről, a folyamatos ügyeleti szolgálatra, illetve a folyamatos készenléti szolgálatra való beosztásukról.
- Ebben az összefüggésben nem értelmezhető sem a választópolgárok, sem pedig a jogalkotó számára a hitelesíteni kért kérdés azon fordulata, amely „mindenki” számára és általános jelleggel garantálni kívánja a vasárnapi pihenőnapot.

5. Az Alkotmánybíróság 52/2001. (XI. 29.) AB határozatában megfogalmazott és azután gyakorlatnak tekinthető követelményei szerint „[ö]nmagában az, hogy az aláírásgyűjtő íven szereplő kérdés több tagmondatból áll, nem sérti a[z régi] Nsztv. 13. § (1) bekezdésében foglalt egyértelműség követelményét. Ha azonban a kérdés több olyan alkérdésből áll, amelyek ellentmondanak egymásnak, amelyek egymáshoz való viszonya nem egyértelmű, vagy amelyek nem következnek egymásból, illetve amelyek tartalmilag egymáshoz nem kapcsolódnak (...) sértik a választói egyértelműség követelményét”.
6. Mivel a heti pihenőnap igen, a vasárnapi pihenőnap azonban nem garantálható mindenki számára, ezért - szemben a szervező felülvizsgálati kérelme szerinti logikai okfejtéssel - a jelen eljárásban hitelesíteni kért kérdés esetében a két tagmondat egymáshoz való viszonya nem egyértelmű: mivel vannak olyan munkavállalók, akik vasárnap jogszerűen és munkakörükre tekintettel végeznek kötelező jelleggel munkát, ezért azzal nem hozható összefüggésbe az üzletek mindenfajta egyéb szempont figyelembe vétele nélküli vasárnapi zárva tartásának esetleges törvényi előírása.
7. A Kúria a fenti indokokra figyelemmel az Nsztv. 30. § (1) bekezdése alapján az NVB határozatát helybenhagyta.

A Kúria a szervező esetében az illetékviseléséről az illetékekről szóló - módosított - 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 43. § (7) bekezdésének megfelelő alkalmazásával, az I. és a II. rendű kérelmezők esetében a mérsékelt illeték megfizetésének kötelezettségéről az Itv. 43. § (7) bekezdésén és 58. § (1) bekezdés f) pontja alapján határozott.

A Kúria határozatáról az Nsztv. 30. § (4) bekezdése alapján a Magyar Közlönyben közleményt tesz közzé.

A jogorvoslatot az Nsztv. 30.§ (1) bekezdése zárta ki.

Budapest, 2015. október 20.

Dr. Kozma György sk. a tanács elnöke, Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó sk. előadó bíró, Dr. Balogh Zsolt sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő